

Sygn. akt I ACa 663/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki
Sędzia:	SA Bożena Oworuszko (spr.)
Sędzia:	SA Elżbieta Patrykiewicz
Protokolant	sekr. sądowy Maciej Mazuryk

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2014 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa K. D.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 15 lipca 2013 r., sygn. akt I C 158/13

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. D. kwotę 50 000 (pięćdziesiąt tysięcy) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty i kwotę 2 617 (dwa tysiące sześćset siedemnaście) zł tytułem kosztów procesu oraz nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Zamościu kwotę 3 800 (trzy tysiące osiemset) zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu;

II. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. D. kwotę 4 300 (cztery tysiące trzysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania za II instancję.

I A Ca 663/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2013 r. Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił powództwo K. D., która domagała się zasądzenia od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 80 000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 grudnia 2012 r. tytułem zadośćuczynienia.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 21 marca 1999 r. w wypadku komunikacyjnym spowodowanym przez R. W. śmierć poniosła matka powódki. Sprawca wypadku, ubezpieczony w chwili zdarzenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej

posiadaczy pojazdów mechanicznych, został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 1 kk wyrokiem Sądu Rejonowego w T.z dnia 21 września 1999 r. w sprawie (...). Powódka z pozwem wystąpiła w lutym 2013 r., a pozwany podniósł zarzut przedawnienia.

W ocenie Sądu I instancji roszczenie powódki nie jest uzasadnione. Jakkolwiek, bowiem jest ono co do zasady uprawnione na mocy art. 24 § 1 kc w zw. z art. 448 kc, to jednak uległo przedawnieniu na mocy art. 118 kc, w związku z upływem ponad 10 – letniego okresu od dnia zdarzenia, zaś sam zarzut przedawnienia nie stoi w sprzeczności z art. 5 kc.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniosła powódka K. D., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając obrazę art. 442¹ § 2 kc poprzez niezastosowanie powyższego przepisu oraz art. 24 § 1 kc i art. 448 kc poprzez odmowę przyznania powódce zadośćuczynienia za śmierć matki.

Wskazując na powyższe skarżąca domagała się zmiany^{wyroku} i zasądzenia kwoty 50 000 zł. wraz z odsetkami od dnia 22 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona, w szczególności, gdy zarzuca bezpodstawne przyjęcie, że roszczenie powódki uległo przedawnieniu. Prawdłowo też wskazuje na bezpodstawne niezastosowanie w okolicznościach rozpoznawanej sprawy przepisu art. 442¹ § 2 kc. Dodatkowo zaś należy wskazać, że niewystarczające było oparcie się na dyspozycji art. 117 kc i art. 118 kc dla oceny czy napilo przedawnienie żądania powódki.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. § 2 tegoż artykułu stanowi, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokożenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

Sąd Najwyższy wyjaśniał wielokrotnie charakter przepisów o przedawnieniu oraz ich ratio legis, stwierdzając, że przepisy o przedawnieniu mają charakter stabilizujący stosunki prawne i gwarantują ich pewność, dopuszczenie bowiem możliwości realizowania roszczeń bez jakiegokolwiek ograniczenia w czasie prowadziłoby do sytuacji, w której strona pozostawałaby przez dziesiątki lat w niepewności, co do swej sytuacji prawnej (tak wyr. SN z dnia 12 lutego 1991 r., III CRN 500/90, OSNC 1992, nr 7-8, poz. 137).

Rację miała skarżąca, iż w tym stanie rzeczy miał zastosowanie art. 442¹ k.c., a wcześniej, do dnia noweli kodeksu cywilnego z dnia 16 lutego 2007 r. – dawny art. 442 kc. Termin przedawnienia, o którym mowa w art. 442¹ k.c. (poprzednio art. 442 kc), dotyczy wszelkich roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, w tym też roszczeń majątkowych o naprawienie krzywdy niemajątkowej. Do kategorii roszczeń, które ulegają przedawnieniu w trybie art. 442 k.c. zalicza się też roszczenia majątkowe o zadośćuczynienie z art. 445 k.c. i art. 448 k.c. (por.: Komentarz do Kodeksu Cywilnego, G. Bieniek i in., Ks. III, Zobowiązania Tom I, Wyd. Praw. 1996 r., str. 346).

Zgodnie natomiast z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2007 r. Nr 80, poz. 538) do roszczeń, o których mowa w art. 1 (o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym), powstałych przed dniem wejścia w życie powołanej ustawy (10 sierpnia 2007 r.), a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ k.c.

W myśl uchylonego obecnie art. 442 § 2 kc, jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku (a to ostatnie bezsprzecznie miało miejsce w okolicznościach rozpoznawanej sprawy), roszczenie przedawnia się z upływem 10 lat od dnia popełnienia przestępstwa, bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Oznacza to, że do dnia wejścia w życie (sierpień 2007 r.) wspomnianej wyżej zmiany przepisów

regulujących przedawnienie tego typu roszczeń (art. 442¹ kc), roszczenie powódki nie było przedawnione (wypadek miał miejsce w marcu 1999 r.).

W myśl art. 442 § 2 k.c., w brzmieniu obowiązującym od dnia 10 sierpnia 2007 r., jeżeli szkoda wynika ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Zatem nie uległo ono przedawnieniu do dnia wniesienia pozwu w rozpoznawanej sprawie.

Nie ulega wątpliwości, że pozwany ubezpieczyciel odpowiada za sprawcę szkody i w takich granicach w jakich odpowiedzialność ponosi ten sprawca. W związku z tym przewidziany w przepisach dawnego art. 442 kc, a następnie obecnego art. 442¹ kc dziesięcioletni, a następnie dwudziestoletni termin przedawnienia dotyczy, oprócz sprawcy szkody, także osoby, która odpowiada z tego tytułu za niego, jako za cudzy czyn (por. uchwała 7 sędziów SN z dnia 21 listopada 1967 r., sygn. III PZP 34/67, Lex nr 6250; wyrok SN z 15 lipca 2010 r. sygn. IV CSK 146/10, Lex nr 822875, wyrok z dnia 25 kwietnia 2013 r. w sprawie V CSK 239/12).

Te wszystkie względy przemawiają za przyjęciem, że przedawnienie roszczenia o zadośćuczynienie spowodowane występkiem z 1999 r. nie uległo przedawnieniu i co do samej zasady jest usprawiedliwione. Zbyteczne jest jednocześnie przywoływanie w tym miejscu szeroko omawianego przez Sąd I instancji stanowiska Sądu Najwyższego w tym zakresie, jego ewolucji i ostatecznie utrwalenia, dopuszczającego tego rodzaju roszczenia, oparte na dyspozycji art. 24 § 1 kc w zw. z art. 448 kc. Akceptując je, podkreślić należy, że żądana ostatecznie przez powódkę kwota 50 000 zł. tytułem zadośćuczynienia jest adekwatna do cierpień spowodowanych naruszeniem dobra osobistego poprzez nagłe zerwanie więzi łączącej matkę z córką, 21 – letnią w chwili śmierci. Zważyć też należy, że śmierć matki powódki była tym dotkliwsza, że nastąpiła w chwili, gdy skarżąca była w ciąży, zakładała własną rodzinę i wymagała wsparcia najbliższych. Także i z najbliższą rodziną, do jakiej bez wątplenia można zaliczyć matkę powódki, chciała dzielić te ważne w swoim życiu wydarzenia. Tym bardziej, gdy się zważy na silną więź łączącą powódkę z matką.

Te wszystkie względy, jak i ostatecznie niewygórowana nadmiernie żądana kwota zadośćuczynienia, skutkowały zmianą zaskarżonego wyroku na zasadzie art. 386 § 1 kpc w zaskarżonej części i uwzględnieniem apelacji w całości. O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 100 kpc (za I instancję) i art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc (za II instancję).